RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT-LEGAL

... 1923 ... NAM 30 AOUT 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

DEPOT LEGAL IMPRIMERIE N° 1215

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI							
	Hanoi	Hanoi đi các tỉnh	Các tỉnh trong Đông-pháp	Hanoi và các tỉnh Đông-pháp	Ngoại-quốc	Ngoại-quốc đường thủy	Ngoại-quốc đường bộ
Một năm	6 $ 00	6 $ 80	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00	
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00	
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00	
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00	

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
1re page — Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một số tiền quyên về việc học tới mười hai triệu

Một cái số tiền mười hai triệu, thật đã không phải là số tiền nhỏ mọn gì; về việc học mà có một số tiền quyên to đến như thế thì theo lỗ tai con mắt của người mình cũng đã là một chuyện kiến văn lạ lùng lắm. Ở đâu có cái số tiền quyên về việc học như thế? Chính ở bên nước Đại-pháp vừa đây. Người quyên số tiền ấy cho việc học là ai? Chính là một bà nữ phú-hào bên nước Đại-pháp. Ôi! làm ra được nhiều tiền, giữ có được nhiều tiền, không để cung sự khoái lạc cho một thân một nhà, không đem đổi lấy cái vinh-dự hão-huyền, không để dung-dưỡng một lũ công-tử bột, tiểu-thư mã ăn dưng ở nề, phá hại tiêu càn, gây cho xã-hội sau này một đàn sâu mọt báo hại cho gia-tộc, phần lợi với đồng-bào, còn biến đạo tặc trong nhân-quần sẽ tự cái độc hơi đồng của mình mà hun đúc nên cả, không để huy-hoắc về những lá bạc quân bài, câu ca giọng hát, tiêm nhiễm khắp khắm-chốn ngọc rượu quỳnh, vật đi hàng trăm hàng chục cho đến khuynh gia bại sản cũng có ngày mà mua lấy cái trầm-đoe mê tâm, cái bùa rịu phạt tính, cái nạn ung gan lao phổi, thiên-phảo cù dinh sẽ tự cái mồi lửa hồ vàng của mình mà vỡ lở ra cả. Tránh được hết những nỗi nguy hiểm của đồng tiền như thế mà lại biết lợi dụng cái thế lực đồng tiền để khuếch-trương, để duy-trì cái sự-nghiệp giáo-dục, tạo-tụu cho bọn thanh-niên tuấn-tú được thành đức đạt tài, bao nhiêu những bậc tài trí học-thức trong xã-hội tương-lai đều nhờ cái ơn huệ thấu tài mà mọc cánh dương vây, bay nhảy trên cái đài mùa tiền bộ vẻ vang, chia tay nhau mà gánh vác những công việc có ích cho nước, có ích cho đời, khiến được cho cái oai lực của gia-huynh mình cũng cùng cái công nghiệp, cái danh-dự của các nhà học-vấn, các nhà chính-trị, các nhà kỹ-nghệ v. v. ở trong cái khuôn vậy đào-chủi của mình mà cùng lưu truyền bất hủ. Dùng tiền một cách khôn khéo đến thế chẳng là làm được một chuyện đại-ích cho nhân quần xã-hội dư? Đồng tiền ở nước Pháp dùng được vào nhiều sự hay như thế; người có tiền ở nước Pháp nhiều người biết dùng đồng tiền một cách khôn khéo như thế; vô-quái-hồ ở nước Pháp những sự-nghiệp công cộng không cái gì không chỉnh-đốn vững bền, dân-trí càng ngày càng mở-mang, nhân tài càng ngày càng đông-đúc, dân giàu nước thịnh, tuy vẫn không phải tự cái thế lực đồng tiền gây dựng nổi, nhưng ta cũng có thể cùng cứu đến cái nguyên nhân thứ nhất mà nói trái-khoáy một câu rằng: nước Pháp sở-dĩ có ngày nay là cái công của đồng tiền vậy.

Cái công của đồng tiền ở nước Pháp to-tát ghê gớm thế, vậy ta thử nghĩ cái đồng tiền ở nước ta thế nào? Ta đành phải thú rằng nước ta quả còn ít đồng tiền; địa-lợi chưa khai lịch hết, nhân công chưa lợi dụng hết, lâm-sản hải-sản còn chôn chặt với sâu, sơn-điền hải-điền còn hoang-vu bát-ngát, công xưởng lớn còn chưa dựng được mấy cái, thương-trường lớn còn chưa mở được mấy nơi, người có tài có chí còn thúc thủ mà không hết được cái sức kinh-doanh, kẻ lao động tay chân còn vêu mép mà không kiếm ra đường sinh-hoạt, thì tiền bỏi đâu mà có, làm sao mà dư. Song, dù thế nào mặc dầu, đồn cái vật-sản kể hơn ba mươi bảy vạn kỵ lô mét vuông đất, tích cái huyết hãn kể hơn hai mươi triệu người, siêng sản khôn lanh, thế nào lại chẳng tụ lại được một số ít chỗ cũng có thể gọi được là đụn bạc kho tiền, tuy chẳng sánh được như ở Âu Mỹ bây giờ, người triệu phú kể hàng ngàn, vốn doanh nghiệp kể hàng mấy trăm vạn, mấy trăm ức, mà cứ hiện thời lỗ tai ta nghe, con mắt ta thấy ở thị thành cũng còn có người để tiền trong băng kể hàng vạn, chia gia sản cho con kể hàng nghìn, ở nhà quê cũng còn có người ruộng thẳng cò bay, bạc chồn cóc tía; ta chẳng thấy có lắm cái ấn gia-tài, đem nhau đi kiện ở cửa phủ cửa tòa, tiền thu phân của mỗ tòa cũng có đến hàng trăm, tiền bút giấy của thầy kiện cũng mất đến hàng ngàn mà mấy bác thấy có đưa đón vành ngoài cũng kiếm được cái sở-hụi lên xe xuống ngựa, cơm tàu tiệc tây, hát mười lăm châu, áo giấm bảy cặp, thuốc phiện hút hàng hộp năm lạng, rượu vang uống hàng thùng ton-nô, trong một cái thời-kỳ mấy tháng, có bác lại còn lâu được cả cái nhà đáng giá những mấy nghìn bạc đầy ư? ta lại chẳng nghe có lắm cậu nhiều cô chỉ lượm lặt những đồng rơi đồng vãi của các cô nhà mà có chuyện làm một cuộc lữ du với bạn tri kỷ khăng khít chữ đồng, trong túi cũng còn có được kể hàng năm bảy trăm một đôi ngàn bạc dây ư? Nếu như thế mà bảo trong nước không có tiền, không sẵn tiền thì cũng không khỏi là tự-khi quá.

Có tiền như thế mà dùng tiền sao? Ta không nỡ nói cái cách xài tiền cùng cái lối phá của ở nước ta xưa nay thế nào. Ta chỉ xin đem cái gương tốt dùng tiền của một bà nữ phú-hào bên Pháp kia mà khẩn nguyện cùng các vị tiền-thân trong nước rằng: ở nước ta bây giờ trăm việc công ích công lợi việc gì cũng cần phải có tiền mới làm xong, mà việc cần kíp nhất là việc học, mấy năm nay ta cũng đã thấy có được ít nhà hảng sẵn hảng tâm quyên tiền vào việc học, nhưng kiểm một cái số tiền quyên to về việc học như bà nữ phú-hào Pháp kia thì quả chưa có đâu. Ta cũng nên mong rằng người có tiền ở nước ta ai cũng biết khéo dùng tiền như bà nữ phú-hào kia cả, đồng tiền ở nước ta cũng đều đủ ăn được vào việc phải như đồng tiền ở nước Pháp cả, rồi ta cũng thấy được có cái số tiền quyên vào việc phải hàng triệu trở lên thì may cho tiền-độ nước ta lắm lắm.

T. H.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 28 Août 1923

Việc trong hạt trú binh

Tin Dusseldorf. — Quân lính Pháp đều đóng ở bốn cái mỏ nữa.

Việc nước Anh

Tin Londres. — Neville Chamberlain được cử vào chức Thẩm-phán tài-chánh.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 29 Août 1923

Dư-luận nước Anh đối với hiện tình Âu-châu

Báo *Times* có nói vì việc hai chánh-phủ Anh Pháp trao đổi ý-kiến với nhau, mà cái hiện tình chính-trị có chiều thay đổi. Liệt-cường xem chừng quyết chí trừ khử cái tình tệ ngày nay.

Báo *Daily Sketch* có nói: Lần này là lần đầu dư luận ở Londres lại được vững lòng chắc dạ. Cái đó chắc là bởi tuần-lễ chẳng rằng nay mai hai quan thủ-tướng Poincaré và Baldwin sẽ hội kiến với nhau, bởi chánh-phủ Đức muốn giải-quyết cái vấn-đề bồi-khoản cho xong, sau cũng bởi bức thư của nước Bỉ trả lời lại nước Anh lời lẽ êm ả.

Báo *Daily Chronicle* nói: Xem chừng dư-luận tại các công-quán ngoại-quốc ở Londres cho là cái vấn-đề bồi-khoản nay mai sẽ giải quyết xong.

Việc nước Thổ

Báo *Le Temps* nhận được tin ở Constantinople gửi về nói rằng quân lính nước Anh ở ngoại chân thành Constantinople đã bắt đầu rút về.

Việc nước Ba-tan

Quan Tài-chánh bộ thượng-thư nước Ba-tan có thông tư cho các quan thủ-hiến các nơi khuyên năm nay nên thành-giảm các sở chi tiêu.

Số quan-chức không được tăng nhiều hơn năm 1922.

Dư luận đối với bức thư trả lời của nước Bỉ

Các báo quan điểu hoan-nghênh bức thư của nước Bỉ, cho là lẽ êm ái rõ ràng.

Việc nước Hy-lạp

Đại-tướng Tricoupis, chướng binh các đạo quân Hy-lạp, các quan trong bộ Tham mưu, cùng ba trăm bảy mươi sáu viên quan võ đã xuống tàu ở Smyrne để về Hy-lạp.

Caire, ngày 26 Août 1923

Việc kiểm-duyệt đường hỏa-xa Trung-hoa

Tin Tokio. — Nước Nhật phản-đối đề đòi cái chương-trình của các nhà ngoại-giao ngoại-quốc ở Bắc-kinh về việc kiểm-duyệt đường hỏa-xa Trung-hoa. Cứ như bản chương-trình ấy, thì việc kiểm-duyệt sẽ giao cho một người Âu-tây, và một người Trung-hoa chủ-trương. Bản chương-trình ấy đo bộ Hải-sự nước Anh đề xướng lên. Chánh-phủ Nhật-bản muốn chỉ đặt một quan Trung-hoa chủ-trương việc kiểm duyệt mà thôi, chứ không đặt một quan Âu-tây.

Chánh-phủ Nhật nói rằng đó là cái mưu người Anh muốn sau này sẽ giao quyền kiểm duyệt cho liệt-cường, việc ấy dư-luận nước Anh và nước Mỹ không biểu đồng-tình.

Ngạch quan-lại An-nam sửa đổi lại

(*Tiếp theo*)

Những hạt dân-cư không phải người Việt-Nam

Khoản thứ 21. — *Phẩm-trật.* — Trong những hạt về thượng-du hay là trung-du Bắc-kỳ, đã nói ở khoản thứ nhì ở dụ này những quan đến hạt đó quyền Chánh-phủ bổ thì phẩm-trật các quan ấy có 5 hạng như sau này:

Hạng nhất: chánh tri-châu hạng nhất;
Hạng nhì: chánh tri-châu hạng nhì;
Hạng ba: tri-châu hạng nhất;
Hạng tư: tri-châu hạng nhì;
Hạng năm: tri-châu hạng ba.

Lương bổng và sự xếp đặt các các viên ấy sẽ chiếu theo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ.

Khoản thứ 22. — *Cách bổ và cách thăng* — A) Phẩm và chức tri-châu hạng ba thì dành cho:

1° Những người thổ-trước có bằng tốt-nghiệp trường Pháp-chính Đông-pháp mà bổ thì hơn.

2° Không có người bạng ấy thì bổ cho những hạng sau này:

a) Các bang-tá và châu-ấy-lại ra công thực-thọ ở trong chức mình được 5 năm và các viên chức ngoài trong hạt, các chánh lồng và quan lang v. v...

b) Các viên thư ký các sở Bắc-kỳ, tuổi chưa đến ngoài 40, lương một năm ít ra cũng được đến 762 đồng và đã tòng sự ở thượng-du ít nữa cũng đến 8 năm.

c) Các viên thừa-phái hạng nhất.

Những người kể ở hai hạng sau đó phải biết nói một thứ tiếng thường dùng ở thượng-du.

B) Chức chánh tri-châu sẽ dành cho các quan tri-châu hạng nhất ít ra cũng đã thực-thọ 2 năm ở trong hạng mình.

Các quan chánh tri-châu hạng nhất đã thực-thọ hàm mình được 5 năm sẽ được lĩnh một số tiền thưởng về sự lâu năm, do nghị-định quan Thống-sứ Bắc-kỳ.

C) Cứu quản-đạo thì bổ cho các viên chánh tri-châu hạng nhất ít ra cũng thực-thọ được 2 năm.

Khoản thứ 23. — Nếu khi có việc quan cần đến thì Chính-phủ có thể bổ một quan tri-phủ hay là tr.-huyện để tạm thời coi tri những hạt đã kể ở các khoản thứ nhì và khoản thứ 21 trong tờ dụ này.

Khoản thứ 24. — Các viên tri-châu đã thực thọ được 5 năm sẽ thăng thụ thị tri-huyện, cách thức thì đã nói ở khoản thứ 16. Các viên ấy chỉ phải theo điều-lệ về hạn tuổi, cũng như các viên thông-phán và các viên tham tá quản ở Bắc-kỳ.

Tạm thời thì các viên chánh tri-châu hạng nhất và hạng nhì (sáu viên hạng nhì ít ra cũng phải thực thọ trong hạng mình được hai năm sau khi thi đỗ rồi có thể được bổ tri-phủ hạng nhì. Kỳ hạn tạm thời ấy là bao nhiêu sẽ do quan Thống-sứ định. Ngày giờ chương trình điều lệ và giải ngạch chiếu theo nghị-định quan Thống sứ Bắc-kỳ.

Các quan tri-châu và các chánh tri-châu thì đỗ rồi, tuy được bổ tri-huyện hay là tri phủ, nhưng cứ lệ ra thì vẫn phải bổ trong các tỉnh thượng-du hay là trung-du Bắc-kỳ, gặp khi cần, thì các viên ấy cũng được bổ về các hạt trung-châu, nhưng mà không được nhiều bằng một phần mười cái số hạt có tri-huyện hay tri-phủ.

Khoản thứ 25. — Chức bang-tá thì nên bổ cho các viên chủ trì ở các hạt đã xuất sắc về sự tận-tâm và khiếu thông-minh. Ở trong các hạt nào đất rộng lắm, phải cần đặt thêm một viên đề giáp cho quan đầu hạt về việc cai-trị hay là về việc tuần-phòng những nơi xa hạt lị đóng, thì mới đặt chức bang-tá.

Khoản thứ 26. — Chức phủ-tây huyện-ủy, phó-châu hay là châu-ủy thì bổ các chánh-tổng cựu đã từ dịch thì hơn. Ở hạt nào đất rộng lắm mà nhiều sơn phận, thì mới đặt ra những chức ấy để giao cho coi việc tuần-phòng.

Khoản thứ 27. — Các viên chức ở các hạt không phải là dân-cư Việt-nam, thì quan ấy và hưu tức công chiến theo các điều khoản tờ dụ này.

MỘT CAI LỆ CƯỚI VỢ KỲ-KHÔI

Tục cưới vợ ở Triều-tiên, lễ cưới nặng quá; những nhà giàu có sang trọng, hai bên cha mẹ phải định hôn-nhơn trước, trong lúc định hôn-nước, bên nhà trai phải nộp một số kim tiền khá lớn, gọi là tài lễ, đến ba năm hoặc năm năm sau mới được đón dâu về, nhà làm thường cái tài-lễ ấy nhất cũng phải một hai trăm đồng bạc; những người nghèo túng có cái lệ đăng lao-động thay vào tài lễ, thì dự cái tài-lễ cưới vợ định là một trăm hay hai trăm đồng, bên con trai không có tiền thì bên nhà gái cho đến nhà mình làm công ba năm hay năm năm, bết cái hạn ấy thì gả con gái cho trừ vào cái tiền công làm trong mấy năm đó; nên ở Triều-tiên cưới được con vợ khó làm, không có tiền mà lại không có tư-cách làm công thuê thì có nhiều người con trai phải chịu ở vậy suốt đời. Cái lục cưới gả như thế thật còn giã-man quá!

BAY VÒNG THẾ-GIỚI

Cuối mùa xuân năm ngoái hai người Anh đã khởi hành bay vòng thế giới, bay từ nước Anh đến Ấn-độ, không may máy hư, cho nên lại trở. Tháng tư năm nay, hai người ấy lại chế máy mới, dự bị việc khởi hành. Thu-xếp xong cả rồi, lại lâu nữa máy bay lại khởi-hành đường lối đã bay qua, đại-khái cũng giống năm ngoái.

Từ hai người nước Anh ấy, lại còn nhiều người trù toán việc đi vòng thế-giới nữa: nước Mỹ có hai người nước Bồ-đào-nha cũng có hai người. Hai người Bồ-đào-nha đã dùng máy bay đi từ kinh-đô nước Bồ sang Nam-mỹ. Hai người ấy đều là tay phi-tướng có tiếng ở trong thế-giới, nghe đâu việc bay vòng thế-giới này, chánh phủ nước Bồ cũng có tư trợ. Còn hai người Mỹ, là tay phi-tướng trẻ tuổi nhất, đã bay từ nước Mỹ sang Âu-châu, bay xa đến 2.730 Anh lí, trong 26 giờ 50 phút, mà không đỗ xuống đất lần nào; hiện nay hai người ấy đương trù liệu đề bay vòng thế-giới mà không chịu đỗ xuống đất một lần nào.

TỤC BỨC SÁT CON GÁI Ở TRIỀU-TIÊN

Ở Triều-tiên đàn bà con gái rất trọng trinh-tiết; trong gia-đình càng trọng xã-hội đối với người xấu-xa tuyệt không cho tự-do chút nào, lên con gái còn ở nhà chưa mọc chưa lấy chồng thậm chí trông thấy người ngoài lấy làm sỉ nhục; có đứa nào rải không giữ được tiết-hạnh, thường thường trong nhà cha mẹ bức bắt tự sát, sợ để mang tiếng xấu với ngoài. Vợ chồng lấy nhau, đã mới định hôn nước, chưa trông thấy mặt nhau ngày nào, mà chẳng may người con trai chết đi thì người con gái ấy tức là phải ở góa thủ tiết suốt đời vậy. Quyền lựa chọn cưới gả toàn ở cha mẹ hai bên, nhất là bên con gái thì cha mẹ cũng hết sức cao điện giữ gìn cho con gái mình, bất kỳ nhà nào cũng phải có người quen kẻ thuộc làm mối lái từ lễ mới chịu trao lời ong bướm. Tục-lệ kết hôn ở trong bọn đàn bà con gái Triều-tiên cho là tội đại ác, cái sự tình ái luyến nói ra mồm lấy làm hổ thẹn lắm. Cái tập tục đó ở các nước bên Đông-phương ta xưa nay nước nào cũng thế, nhưng ở Tàu, Nhật-bản hay nước mình thì vợ chồng trước khi lấy nhau còn được thấy mặt, chứ ở Triều-tiên thì sự lấy là một sự phi thường nữa nữa.

Bức thư của nước Bỉ trả lời nước Anh

VỀ CÁI VẤN-ĐỀ BỒI-KHOẢN

Trong một số báo trước đã lược dịch bức thư của nước Pháp trả lời lại nước Anh, nay lại xin lược dịch bức thư trả lời của nước Bỉ như sau này:

Đầu tiên nước Bỉ có nói: Nước Bỉ không bao giờ quên rằng mỗi khi cuộc tự lập của nước Bỉ gặp phải sự nguy nan, thì nước Anh lại đến cứu-viện ngay cho, và hiện nay có 200.000 người tỉ-sĩ nước Anh chôn ở bờ cõi nước Bỉ, Chánh-phủ Bỉ thấy Chánh-phủ Anh không rõ cái tâm-cơ chẳng sự cố-gắng của chánh-phủ nước Bỉ, thì chánh-phủ nước Bỉ rất lấy làm phiền lòng, nên chánh-phủ Bỉ phải giảng-giải mọi lẽ để đáp lại những lời của chánh-phủ Anh có-nghị kia khác. Song chánh-phủ Bỉ cũng không muốn trái-lời, lại cũng cần làm chi, nay chỉ xin bày tỏ một vài phương-sách có thể hòa thuận được lẫn cả các nước Đồng-minh, nhất là về cái độc-quyền của nước Bỉ được thu số bồi-khoản trước các nước.

Về việc xét xem việc trả-binh có chánh-đáng hay không, thì chánh-phủ Bỉ nói: Việc đóng quân trong hạt sông Rhur thì nhiều lần Đồng-minh đã bàn đến. Như trong cuộc hội nghị ở Spa, thì các đại-biểu tất cả các nước Đồng-minh, không trừ đại-biểu một nước nào, có ký vào bản án văn ngày 16 Janliet 1920. Trong bản án-văn ấy Đồng-minh cũng lợp ý với nhau về việc bắt kỳ đem quân đóng trong hạt sông Rhur nọ; ở hạt khác. Trong cuộc hội-nghị về sau của Đồng minh, các nước bàn với nhau xem đã nên đem quân đến đóng các nơi ấy chưa, thì có, chứ không hề bao giờ có nghị-ngờ việc trả-binh là không hợp luật-pháp.

Trong bức thư nước Bỉ lại nhắc lại rằng việc trả-binh ngay nay chẳng qua là chiếm thế lấy cớ bảo-chứng mà thôi, lẽ nước Đức thời không chống cự lại một cách thụ động như ngày nay nữa, thì chánh-phủ Pháp sẽ rút-định các phương-sách kia khác để trả binh cho cái tình-trạng lại trở lại như trong ngày 10 Janvier mới rồi. Nhưng nếu nước Đức cứ hứa hão hẹn xằng thì nước Pháp không có tin lời mà rút quân về đâu.

Sau nói đến cái đặc-quyền của nước ai được thu bồi khoản trước các nước khác, thì nước Bỉ có nhắc lại rằng Liệt quốc đã ưng cho nước Bỉ được hưởng cái quyền ấy, và về sau trong tháng Juillet năm 1920, tháng Août năm 1921, và tháng Juillet năm 1923, nước Bỉ đã nhượng bộ với các nước nhiều lắm rồi. Nước Bỉ có được lợi hơn các nước khác như lời nước Anh nói đâu. Nước Bỉ được thu của nước Đức 1.299 triệu marks kim-lộ, thì nước Anh cũng được thu 1 297 triệu.

Sau nước Bỉ kết luận rằng, 10 cái vấn đề bồi khoản và cái vấn đề trái khoản Đồng-minh và quan hệ một thiết với nhau không sao giải quyết riêng được. Sự điện nay ai cũng công nhận rằng trong việc ấn định cái số bồi khoản của nước Đức phải hợp, tất phải lấy sự khẩn nên của các nước được thu bồi khoản làm chuẩn đích. Vậy nước Bỉ trộm nghĩ rằng liệt cường phải tính theo cái số tổn hại của từng nước mà phân phát số tiền của nước Đức nộp cho được công-bằng.

X.

Cuộc thi thơ

Của Nhơ-ru-Quyên xã-xí

Thơ thi

DLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Miếu Không còn đây đạo vẫn rừng.
Nền hạnh xây nên từ thuở Lý
Bia rêu bay dấp chốn non Nùng.
Bao phen dâu bể thay thành Bắc,
Một mối cương thường dựng cõi Đông.
Gió Mỹ mưa Âu tràn lụt khắp.
Cung tường vẫn vững với non sông

Mẫn-non_mọc- ử Lục-nam

DLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo ngay-ngưa cõi Lạc Hồng,
Bia đá danh thơm muôn thuở để,
Cung-đền sừng sững khắp trời đông.
Mênh-mông bể thánh tràn dòng Nhị,
Bát ngát rừng nho ngất ngọn Nùng.
Giữ vững nghìn thu nền quốc-túy.
Mặc dầu Á vũ với Âu-phong.

Phan-ngọc-Thân
Sergent de la Garde Indigène Yên-lạc

DLIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Quốc-học tiền-triều đấy phải không?
Mấy lớp cung tường coi chứng-chán,
Bảng bia khoa-giáp đáng thong dong
Lòn văn Tử thấy còn lai láng,
Cảnh vật Nàng xưa, cũng lạ lùng.
Hương khói xuân-thu nên quốc tế
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Đặng-mai-Viên
Rue de Cựu-đôi, Kiến-an

DLIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long
Miếu vẫn trang nghiêm đạo vẫn sùng.
Cơ-chỉ vốn xưa nền quốc-giám,
Cung-tường như họa bóc Thiên-công.
Qui-sơn Nàng tỉnh dầu đổi cách,
Nhị thấy Thù-giang cũng một dòng.
Công trải gió mưa càng sáng tỏ,
Tấm gương nhật nguyệt bóng non sông.

Lê-Phúng
Nguyễn Huấn-đạo Hoành-bồ

DLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không đạo lâu dài với nắt sông
Cung miếu uy-nghiêm trên cõi Việt,
Tả-Thừa rực-rỡ dưới trời Đông.
Tân trào dâu đổi sang Âu Mỹ
Cổ thặng còn lưu chốn Nội-Nàng
Quốc-túy dân hồn gây tự đó
Khuyên ai nên để dạ tôn sùng

DLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu-vũ tường xưa khí vẫn hàng.
Thú Tế gấp nên năm Khổng học,
Lạc Hồng tạc để nếp nhơ phong.
Trông bia tiến-sĩ lòng tôn kính,
Ngẫm các khuê văn dạ kính sùng.
Trải Lý. Trần, Lê dễ tích lại.
Lâu dài bền vững với non sông

Ỷ-khuê, Tôn-nữ-ngọc-Uyển,
Vouraine

DLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Khổng-miếu còn ghi dấu Lạc-Hồng.
Giải Nhị đình Nùng non nước cũ,
Đền lân các phụng khói hương chung
Bia truyền tiến thánh gương sử-biếu,
Nền mở tân dân tốt phố-thông
Thiên-trụ, địa-duy nhờ đó vững.
Anh-tài như nói biết anh hùng.

DLVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu là đây dấu Lạc-hồng.
Bể học mênh-mông bên giải Nhị
Rừng nho thâm-thẩm cạnh non Nùng.
Cung tường muôn trượng nền thêm vững.
Bia bảng nghìn thu nét vẫn phong.
Trải mấy tang- thương trong giấc mộng,
Tỉnh ra nguyên khí khói hương chung

Lê-duy-Tự
Lê-cao, Thuận-thành, Bắc-ninh

DLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thái học là đây nhớ cổ cung.
Gác tía bóng khuê lồng thánh tượng,
Bia xanh nét chữ đủa nho phong
Kia chuôi nghiêm-phủ ngàm hồ Kiếm,
Nọ bát danh-sơn gác đỉnh Nàng.
Đất nước nhà nho lưu vạn thế,
Lối triều vua Lý phải hay không?

Phùng-trần-Thành
Tổng-sư Liễu-lâm, Thuận-thành

DLX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Cửa thánh ai mà chẳng dốc trông.
Triều Lý lưu truyền nền lễ giáo,
Bia Lê càng rõ chữ thư đông.
Mấy phen thế-cục xoay dang hất,
Một nóc nhà tôn vẫn Nội-Nàng.
Nước lặng trăng thu đường bể cả,
Nhờ trời còn để tấm lòng chung.

Ng-văn-Tiến, Bắt-tràng

DLXI

Nghìn năm văn vật đất Thăng long.
Miếu mạo lưu-truyền lối cổ phong.
Tượng Lý in vàng khuôn thánh-triết,
Bia Lê tạc đá cảnh tiên-bồng.
Đỉnh hương đỉnh-tế trù lồng biếc,
Lò lửa viêm-bang đuốc vụng hồng.
Dấu cũ nay còn ghi lịch-sử,
Cao sâu đông hội đỉnh non Nùng

Phạm-điền-Trực, Bắt-tràng

DLXII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu vũ ngay nga khói lửa nồng.
Bể học gương soi màu đạo lý,
Non Nùng bát dựng dáng nho phong.
Rêu in nét chữ bia mờ tỏ,
Cây rợp làn mây gác lửng chung.
Trải mấy tang-thương còn vững thế,
Ai ngang qua đó cất đầu trông.

Đoàn-v-Kiều
Travaux Publics, Haiphong

DLXIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Sử-sách còn ghi dấu Lạc-hồng.
Văn với rừng nho nghiêm nước Nhị,
Mở mang đạo thánh bát non Nùng.
Nền bia tiến-sĩ phải nói giống,
Lâu các khuê văn rạng nắt sông.
Đương buổi Á Âu chen mới cũ,
Dang hòa nhịp có ngọn Nam-phong

Đ.M.B. à Cholon
(Cochinchine)

DLXIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Miếu mạo trời Nam kính mộ chung.
Đất nầy văn-chương từ thuở Lý.
Nền cao hương khói tỏa Non Nùng.
Sao khuê rọi sáng in miền Bắc.
Bể học trôn sang khắp cõi Đông.
Trải mấy xuân thu hương khói ngát.
Đan thành hoặc có thấu trên không.

Pa-li Tết
Travaux Publics. Haiphong

DLXV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Mưa gió nhường bao miếu chẳng tàng.
Sáng quắc gác Khuê hồn nước lánh.
Xanh rì tường cũ nét rêu phong.
Bốn triều hương khói thơm Nàng Nhị
Muôn thuở ỷ-quan vẻ Lạc-Hồng.
Khoa giáp nầy gương kim cổ đó,
Ai qua Bậu-Giám đáng mà trông.

DLXVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long.
Thế-giới nhường nơi nhân-giới không
Hương khói một tòa mây lẫn bóng.
Đỉnh-lâm hai cột gió khôn lung.
Rườm rà cây cỏ từ Lê-Lý.
Tươi nở hoa nay dấu Lạc Hồng.
Nam bắc đông tây cùng lối rải,
Ngưỡng nga miếu vũ vẫn tôn sùng.

Ng-xuân-Hòa
Giáo học Cẩm-giàng

Trận bão ở Thanh-hóa vừa rồi

Cái trận bão hôm 23 Août này, tuy gió tuổi không lớn như mọi lần trước, mà xem ra sự thiệt hại cũng không phải là ít.

Cái lưỡng gió nó đi phải mất mấy hạt thiệt hại nhiều còn mấy hạt khác thì tổn hại ít mà thôi.

Phải mất mấy hạt lớn trong nước thành có khi mất đến bảy tám thành, vì bị nước mưa ngập lụt lắm cây lúa ải.

Sự thiệt-hại về nhà cửa và nhân dân thì nay mới rõ như sau nầy:

Trong thành-phố thì đổ mất 609 cái nhà và hai cái nhà ở công-quán. Trong số ấy thì có 5 cái nhà gạch, còn thì nhà tranh cả. Còn như số nhà gạch bị hay ngói, hoặc sụt tí mái tí tường, và nhà tranh bị xiêu hoặc trốc tranh, thì đề gần hết không còn có mấy cái nguyên tuyền.

Sầm-sơn. — Trong 10 cái nhà ở bãi bị là nhà nhỏ mất thì có đến bảy tám cái bị đổ. Các nhà tranh ở trong làng cũng đổ mất một nửa, còn thì bị trốc bẹp xiêu, chẳng cái nào còn nguyên.

Phải mất hơi bốn con người đánh cá đi một cái mảng bị trôi mất.

Hạt huyện Hoằng-hóa phải mất 4000 nóc nhà tranh bị đổ sụp, còn nhà trong huyện cũng các trường học và nhà trạm đều trốc ngói cũng đổ sát hại nhiều.

Phố Bà-trưng cũng có nhiều nhà đổ sang xiêu hoặc trốc tranh, song chưa biết đích là bao.

Ở nhà Trang-sắc có cái cây đổ đè chết mất hai bà cụ.

Huyện Nông-cống trong nhà và ngoài đồng gian, nhiều nhà bị đổ và bị hư hỏng song chưa biết rõ là bao nhiêu, mới biết có bốn người vì cái cầu cuồi đổ mà chết.

Huyện Đông-sơn mất hiểm mấy làng chung quanh huyện-ly phải giảm chục cái nhà tranh bị đổ, còn các làng khác chưa hay.

Thuyền bè thì nay mới nghe thấy phải hai cái thuyền chở rượu bị đắm ở gần làng Khúc-phụ. Lại một cái thuyền chở hàng cho nhà, bị đắt dọc ở gần làng Khúc-phụ mà trôi không ra bể, chỉ mất hai sự chẳng người nhà thuyền. 3 đứa con và một đứa đầy tớ, chìm xuống bể cả.

Bè thì có một cái vừa gỗ, vừa luồng, vừa nứa, đang giá độ 800 p. bị đứt dọc trôi xuống đến làng Tòng-tân (Phú Thiệu) vỡ tan ra, nước chảy đi mất hết. các làng duyên-giang bọ với cũng được ít nhiều. Song người chả bè chỉ thoát được lên bờ rồi đứng trông cho nó chảy đi thôi.

Chuyện kỳ khôi

Ai muốn làm hội-trưởng?

Có mấy bà vừa rủ nhau lập xong một hội Á-châu, chủ-ý để bênh-vực lợi quyền cho các bà vợ cả và dùng biết cách phản đối việc lấy vợ lẽ. Nghe đâu hội đã bành trướng lắm và số hội viên đã tới ngoại năm trăm rồi.

Trong các khoản điều-lệ thì có một khoản cấm nghiêm không cho chồng đến chơi những nhà có vợ lẽ và không tiếp những ông có vợ lẽ lại chơi nhà mình. Các ông chồng nào chưa có vợ lẽ thì sẽ được hội phát cho một cái thẻ nhận thực là vẫn giữ được chữ *trinh* đối với vợ.

Các ông có vợ lẽ và các ông sắp lấy vợ lẽ nghe tin ấy cũng rủ nhau lập một hội để kháng-cự lại hội kia, nhưng xem chừng còn ít người vào lắm. Hội đã bầu được ông bán M làm hội-trưởng nhưng bà vợ nhà tin rồi tối-định bắt chồng phải từ chức ngay. Từ đó hội vẫn khuyết chức hội trưởng mà chưa có ai tình nguyện cả. Vậy ông nào muốn đảm nhận lấy chức hội trưởng ấy?

Liu-liu

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	29 độ
15 giờ	33 độ

Gió bắc. — Trời ít mây.

Ngày 30 août 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f 60.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 30 Août 1923* 3°/₀ 57 30 — 5°/₀ 1915 1916 74.50 — 4/ 1918 68.20 — 5°/₀ 1920 91.40. — 6°/₀ 1920 88 45

Tin nước. — Nước vẫn xuống. Ở Hà-nội ngày hôm nay mực nước có 8m. 66.

Thư thừ kỳ giấy thép. — Sáng hôm nay tại trường học hội Tri-tri đã bắt đầu thi thư kỳ vào ngạch bưu-điện, cả thảy có 220 người dự thi.

Đền bài ám tả như sau này:

L'alouette

Petite alouette tu chantes dès tes premières heures de la journée, tu es la compagne assidue du laboureur, il ne te trouve partout dans son sillon pénible; c'est toi qui l'encourages, le soutiens, qui chantes l'espérance. Tu es pauvrement vêtue, mais tu es riche de cœur et de chant.

La nature semble t'avoir traitée sévèrement.

La disposition de tes ongles te rend impropre à percher sur les arbres. Tu niches à terre, tout près du pauvre levraut et sans autre abri que le sillon. Quelle vie précaire, avenir incertain, au moment où tu couves! Que de sourds que d'inquiétudes! Pauvre mère, à peine une motte de gazon dérobe ton doux trésor au chien, au milan, au faucon. Deux fois, trois fois, tu t'imposes le périlleux bonheur d'être mère. Tu es la fille du soleil va paraître, tu pars du sillon comme un trait et portes au ciel ton chant joyeux et pur comme l'aube même. Mais l'ennemi est venu: tu fais derrière la charrue la ronde de désespoir, en attendant qu'un nouveau rayon attempre te rende et l'amour et le chant.

d'APRÈS MICHELET

Tên tôi là Phạm-duy Thịnh, ở làng Ngọai châu, tổng Phúc-lâm huyện Hoàn-long tỉnh Hà-đông có đứa con rể 33 tuổi, mặc quần áo rằn, tóc hói ngắn, ngày 4 tháng 7 ta tức là ngày 15 Août đi thuyền ở phía trên cầu sông cái, chẳng may đắm thuyền chết đuối, người nhà đi tìm tứ hôm fy đến nay mà không thấy.

Vậy ở bà hè bên bờ sông từ Hanoi đến cửa bể ông bà nào đã thấy hoặc đã làm phúc chôn cho rồi thì xin viết thư hoặc đánh giây thép cho chúng tôi biết, chúng tôi xin đền tạ ơn.

3563 Phạm-duy-Thịnh.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố Hàng Điếu nhà hồ (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Trường học hội Tri-tri. — Đến thứ hai 3 Septembre này, trường học hội Tri-tri bắt nghỉ hè lại mở cửa.

Ai muốn xin vào học phải nộp đơn đến ông Đốc Đào-trọng-Đủ. Đơn xin vào cours Supérieur và Moyen phải đính theo một cái ảnh và một tờ giấy khai-sinh.

Học-phí nay hội bắt đầu đi phải sửa lại như sau này cho đủ tiền chi dụng:

Cours supérieur	2p 00
Cours moyen và élémentaire	1. 50
Cours préparatoire và enfantin 1.	00

Con Hội-viên bất kỳ học lớp nào cũng được giảm 0p 50 một tháng.

Đến 1er Octobre này Hội lại mở thêm một lớp chuyên về các khoa thi vào trường Công chính. Học-phí hai lớp mỗi định là 3 p.00 một tháng.

Tri-tri-hội lai cảo.

Tin đường sá. — Đường số 5 từ Hải-dương đến Haiphong và đường số 17 từ Hải-dương đến Ninh-giang nay đã đi lại được.

Mấy con đường nguy hiểm. — Các phố Annam vì ít khi có lính tuần-cảnh đi tuần mà nâng sinh ra những sự xe cộ, tha như cái nạn ô-tô sáng hôm kia ở đường hàng Đào vậy.

Những đường nguy hiểm nhất là từ chợ Đồng-xuân xuống cho đến hàng Đào, phố Bờ-hồ, chỗ xe điện tránh nhau, hàng Bườm, hàng Gai, v. v. là những đường xe cộ đi lại suốt ngày có khi đến khuya. Nguy hiểm nhất không phải là ở ô-tô hay xe ngựa mà chính là ở những xe bò chở gạo, chở gỗ, chở nứa, chở than, chở nặt cũng là những xe lay không có người đi nghênh ngang đến khách ở đường. Phố sá Ao-nam đã hẹp thế mà những xe ấy không theo luật đi đường thì rất là nguy hiểm, những khi có xe điện; xe ô-tô đi đến thì những phu xe ấy mới đâm quàng đâm xiên thành ra những xe khác càng những người đi nhàn không có lối mà tránh nữa.

Bây giờ muốn đỡ những cái nạn bất-ngờ ấy thì những phố ấy phải đặt luôn một người lính tuần-cảnh cầm xe không được đi nghênh ngang giữa đường và những xe công kênh như xe cải nứa, xe than, xe tải đỏ, xe hàng không có người không được qua những phố ấy cũng như cái lệ mới đặt ở phố Tràng-tiền đã ngót năm nay.

Nếu không có một tờ nghị-định của quan Đốc-lý định lại đều đó thì cái nạn xe cộ ở các phố hẹp không sao tránh được.

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương-thư Bộ nội-trị Bắc-kỳ hồi-hưu.
Nguyên chuyên trị ngoại-khoa tại bệnh viện Toxis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Al-cập) Huế.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM-CHỨNG: Giá 1 $ 00
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 38 cuối nhà số 236

3019

Nghỉ giả hạn — M. Lê-v-Nghi, công-nhân chuyên môn cán-sự hạng ba được nghỉ giả hạn 6 tháng

Ngạch tòa Sứ — M. Phạm-văn-Nguyên, thư-ký thường hạng tư, nay kiêm việc phát lương cho các viên chức trong ngạch y-tế ở Lục-nam và Nhã-nam (Bắc-giang).

M. Trần-ngọc-Vỹ thư ký tập sự ngạch tòa sứ Bắc-kỳ được thăng thư ký hạng sáu kể từ ngày 29 Août 1923.

(Xem tiếp trang thứ ba, cột thứ hai)

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

8, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 288

Xét nghiệm: máu mủ, đờm rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh dái.

Bệnh đau ốc dây, đau ruột.

Bệnh đàn bà.

Nói được tiếng An-nam, không phải đứng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 8 giờ đến 6 giờ chiều.

Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng có 2 giờ đồ sáng đến 10 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh-nhân đến xem.

3024

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là ái-tình tiểu - thuyết cũng được, mà cho là trinh - thám tiểu - thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-khiển khiến-hứng trong khi tiêu-hậu trà-dư!

Người khách nói:

— Ở đây cũng được tĩnh mịch!

Tôi nói:

— Tĩnh mịch quá!

Người khách lại nói:

— Ở vào đây có thể tránh mọi điều tai vạ mà hưởng lấy phúc bình an.

Tôi nói:

— Cũng có lẽ..!

Nói đến đấy thì đã đi đến gian phòng thứ ba sẽ gõ cửa thì nghe có tiếng đàn bà đáp lại. Một lát cửa mở, thấy có một người con gái, trông ra và người khán-hộ-phụ.

Người khách cùng đi với tôi hỏi:

— Xin chào nàng! Cách-tu-thắc còn thức không? ông này muốn vào thăm người ấy.

Người khán-hộ-phụ mở rộng cánh cửa, tôi liền bước vào. Người đàn-bà liền khép cửa lại.

Người khách dẫn tôi đi, vẫn còn đứng lẫn ở ngoài cửa. Gian phòng nhỏ hẹp, trần thiết cũng xoàng xoàng; ngoài giường có một ngọn đèn-dầu, cho một lần kính mờ; bóng sáng lờ-mờ không rõ..!

Người khán-hộ phụ vén màn, tôi thấy trên giường có một người nằm nóng-nực. Người khán-hộ-phụ nói:

— Đương ngủ! phải đánh thức dậy, đã đến giờ uống thuốc rồi!

Tôi nghe tiếng nói, hình như cũng là người ngoại-quốc. Mái tóc hoe hoe, khuôn giăng đầy-đặn...tôi cũng không hiểu là người nước nào nữa; song vừa trông thấy mặt, tôi đã không bằng lòng..! vì hẽn tuy làm chức khán-hộ, mà xem ra ý chẳng thiết gì bệnh-nhân..!

Người khán-hộ-phụ rót thuốc vào cốc, rồi vặn một ngọn đèn-điện nữa cho sáng.

Người ốm ebới mắt sực tỉnh dậy, trông thấy tôi đứng đấy, liền giật mình hỏi rằng:

— Kìa ông..!

Tôi ngồi xuống ghế, rồi nói:

— Ông còn nhớ tôi đó chứ? ông đương lúc yếu đau, tôi cũng lấy làm ái-ngại! bệnh thế ông giờ có nặng lắm không?

Người ốm bình như không nghe tiếng, chỉ giương cặp mắt thao láo lỗ ý không tin, sẽ hỏi tôi rằng:

— Ai bảo ngài đến đây?

Tôi nói:

— Tôi đã là từ phía, sau có người chỉ cho tôi biết ở đây, chứ hôm nay bệnh thế ông thế nào?

Người ốm nói:

— Tôi vẫn còn không biết tại sao ông lại đến được đây..?

Người khán-hộ-phụ bưng thuốc đến và nói:

— Mời ông sơi nước thuốc này!

Cách-tu-thắc nói:

— Cứ để đấy, lát nữa tôi uống!

Người khán-hộ-phụ trông đồng-hồ rồi lại đưa cốc thuốc vào mà nói:

— Đã quá giờ rồi, phải uống ngay mới được!

Cách-tu-thắc nói:

— Hôm nay đã uống hai lượt rồi, thế cũng là đủ! nàng cứ để đấy mặt tôi! rồi đi ra! Tôi còn cần nói với tiên-sinh đây một câu chuyện!

Người khán-hộ-phụ không chịu ra và nói:

— Người đương yếu không nên nói nhiều, cứ ý tôi thì nên uống thuốc nầy đi, rồi nằm mà yên nghỉ thì hơn..!

Cách-tu-thắc ngắm lý cốc-thuốc rồi cầm lấy nắng một hơi, đưa cốc không trả lại và nói:

— Thế đã vừa lòng nàng chưa? Thôi đi ra!

Người khán-hộ-phụ dịch ghế đến bên giường mà nói:

— Tôi ngồi đây nghe ông nói, nếu thấy ông nhọc mệt, thì ngăn ông không được nói nhiều!

Cách-tu-thắc tỏ ý cho tôi biết, rồi lại ngảnh lại người khán-hộ phụ mà rằng:

— Tôi nói đây là câu chuyện riêng!

Người khán-hộ-phụ nói:

— Bất luận chuyện riêng hay chuyện chung! người đương yếu không nên nói! cần nói thì sôi càng thêm nặng..! vậy nên tôi thì nào cũng phải ngồi đợi..! Đó là lời thầy-thuốc truyền cho tôi phải tròng nom!

Nói xong, vẫn ngồi yên trên ghế.

Cách-tu-thắc nói:

— Ông có tôi được tiếng Pháp không?

Tôi sẽ gật đầu, Cách-tu-thắc liền đàng tiếng Pháp mà hỏi:

— Tôi nói, ông trông mặt nó, xem nó có hiểu không? Nhưng lời tôi nói đây, cần phải giấu người này mới được!

Người khán-hộ-phụ thấy nói chuyện bằng tiếng Pháp, rất chiều bắt đắt không yên. Tôi thấy vậy liền nói:

— Ông cứ việc nói, người này không hiểu đâu!

Người khán-hộ-phụ lại giả làm bộ ấu cần mà rằng:

Thôi! ông đừng nên nói nữa! nhiệt độ trong mình đã lên cao lắm rồi!

Cách-tu-thắc cứ như không nghe tiếng mà rằng:

— Sao chẳng lại để cho ông đến đây? tôi thật không hiểu..! Ông nên biết tôi bây giờ là thân phận thừng tù giam lỏng! Cũng không còn mong có ngày nào được ra cửa phòng này nữa đâu!

Tôi nói:

— Có lẽ ông quá nghĩ đó thôi! chớ làm gì đã đến nỗi thế..?

Cách-tu-thắc nói:

— Còn thế nữa kia ông ơi..! Tôi chết thì công-việc tày-trời cũng thôi mà chết! còn nói chi đến đại-cục sau này..!

Tôi nói:

— Chúng cất người coi sóc, tìm thầy thuốc thang, có lẽ cũng không muốn cho ông chết!

Cách-tu-thắc nói:

— Thế ra ông không biết tôi là người thế nào, chúng là người thế nào? Nói đến đấy lại sẽ nói nhỏ rằng:

— Tôi còn sống thêm được mấy tháng trời, thì còn có thể phá được gian-mưu của chúng..!

Tôi nói:

— Tôi nghe chúng chỉ muốn hỏi ông cho ra câu chuyện kín, chớ cũng không có ý hại người..!

Cách-tu-thắc nói:

— Chúng vẫn cố cầm chừng theo dõi, trước đã bao phen đầm-đuối, mà bây nay không chết nằn lòng... Đó ở Ba-lê.....

Cách-tu-thắc nói đến đấy ngừng lại, rồi lại nói:

— Thôi! việc ấy cũng không cần nói đến..! Hợp chúng cũng biết, nếu giết tôi, thì việc bí-mật cần tôi, cũng mai một không còn ai biết nữa, nhưng...

Trước đó dương lúc tôi nói, người khán-hộ-phụ đã ra ngoài. Bấy giờ lui thấy đi vào, kéo ghế ra bên cửa sổ xem sách cho Cố buồn. Cách-tu-thắc thấy thế rất lấy làm lạ, liền nói:

— Nó nghe lỏm biết chuyện rồi!

Tôi nói:

— Có lẽ đã nghe đến mấy phút..!

Cách-tu-thắc gật đầu mà nói:

— Tôi chết! nếu không ai là người kế tục, thì cuốn cũng không đành lòng..! Quang-âm thấm thoắt, sự nghiệp đỏ dang, vậy cho tôi có chi khí anh-hùng, lúc sắp chết không tìm được ai là người có thể ký-thác được..! *(Còn nữa)*

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

HỘI-ĐỒNG-ÍCH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ông đồ giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự định việc giả liền.

Khi nhận sổ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
2094. Y. M. GRENÉS.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG



Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những bình lạ, hàm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-tới và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tức Nhâm-tuất quang-lịch soán phê rằng:

Chiếu nay đã được phòng cần MONTÈS mỉ ám, có chế trên một thứ rượu bổ để trong ngự dụng qua rồi lắm. Dâng lên gia thưởng, trước lạo phê thì giữ cho qui được phương công-cộng để lễ thanh-giả.

Khâm thử.

欽	為	此	表	三	年	五	月	初	七
此	奏	聞	特	頒	內	藏	酒	一	瓶
欽	差	補	得	內	藏	酒	一	瓶	
欽	此	欽	此	欽	此	欽	此	欽	此
內	閣	掌	綸						

Rượu nầy đã bổ-cứu theo thuỷ-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiên-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, *giá bán lại đắt quá*, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài quyền-hảo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài gửi thư hỏi báo hay mua báo thì phải gửi tiền cho; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo xin gửi cả tiền bưu-phí về tòa báo. Thư từ và ngân-phiếu xin đề cho ông Directeur du Trung-Bắc Tân-Văn.



Savon Cadum
Để rửa mặc và tắm.

Savon thường làm hoặc nhiều muối, hoặc dầu-mỡ không được trong sạch cũng nhiều món độc khác làm cho nước đa mất sự mịnh của nó.

Muốn biết savon tốt hay là xấu thì lấy chốc lởi mà thử nó. Nếu nó chắc cũng làm chốc lưới nặng, thì savon đó làm nhiều mốt, chẳng nó phải làm dày nước đa.

Savon Cadum bào chế một cách kỹ lưỡng và trong sạch; chẳng những là nó làm cho nước đa trở nên mịnh, mà lại làm cho lỗ chơn lông được khoẻ khoắn.

Trong mình ta đâu có lỗ theo chơn lông, nếu những lỗ ấy bị bụi-bặm bích lại, thì nó mọc ra mụn, nặn cũng mình.

Bọt và nước Savon Cadum thấm vào chơn lông, rửa đã nhơ-nhớp mà làm cho cái da của ta được khoẻ khoắn và mình luôn luôn.

Dùng Savon Cadum lấy làm lợi hơn, vì người ta dùng nó không bỏ chứa nào, mà lại lâu bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là hai quang.



Đồng-hồ đeo tay hạ giá
Mỗi cái 1$00

Vậy xin quý-khách, những đồng hồ đeo tay của bản-hãng, vì giá bạc cao ở quan nên không tôi xin hạ giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không bớt thời xin kiếu cái kính giọng vàng số hộp xin xem mẫu mua nhé!

Đồng hồ đeo tay nhãn tài thấy giá		giá trước	nay
— 16	cỡ đồng hy	— 9 00	— 8 00
— 16	cỡ kim loại và kim vàng	— 9 00	— 8 00
— 16	vuông thợ tinh	— 9 00	— 8 00

Có sẵn quý khách nhiều cỡ nhỏ và cái mà không bớt giá, chiếu giá trước) thời xin kính trọng! cái kính gương vàng đôi mặt rộ (cái hộp kính xinh-xinh và rẻ tiền nước nhà. Kim nhiều số chọn.

TONG-YUNE-TAI
68, Phố hàng Ngang HANOI
2065

COURSE INTERNATIONALE
DE 100 KILOMÈTRES

Course le 10 Mai 1923

Vainqueur: LE STUMPH
sur bicyclette J. B. LOUVET

Les cycles J. B. LOUVET
sont independants de tout consortium et luttent seuls
par leurs propres moyens

EN VENTE CHEZ:
ANSTETT & Cie
Avenue Paul Doumer
HAIPHONG
NGUYỄN-HỮU-THĂNG & BỒ-BÌNH-BẠT
45, Bd Doudart de Lagrée
HANOI

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lắm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhìn rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

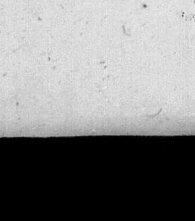
Hàng mới — Giá cực rẻ!

Bản-hiệu vừa nhận được nhiều thứ satin, faille, cachemire, kim-ngân-đoạn, đa Mông-tự cùng nhiều thứ vóc nhiều thật tốt mà bán giá cực rẻ để chiêu hàng. Vậy ngài nào muốn dùng thứ gì xin mời lại mua ngay kẻo hết hàng đẹp.

Các thứ laine may complets và pardessus, imperméable soie để may áo đi mưa, có nhiều mùi rất nhã, xin các ngài chiếu-cố cho.

Kính cáo
NAM-THỊNH, Tailleur
SOIERIES NOUVEAUTÉS
6, Rue des Cantonnais, Hanoi

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán!



Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* STANDARD », **Julien & Fortin**, số 8, đường Gia-Long, Hanoi. 2063

Ngành y-tế. — M. Ng-v-Layên, thầy thuốc tại sở hàng Âm tại Phủ-lạo được nghỉ dưỡng bệnh một tháng, lĩnh cả lương.

Ngạch tuần-cảnh. — Trần-khắc-Quý quản tàng Phù-hà, huyện Hưng-nhân, tỉnh Thái-bình đã qua bổ tuần-cảnh phụ tá niên bổng 192 đồng tại Lạc-quy thay Ng-v-Tiến.

Uống thuốc tự-tử. — Mme Bùi-thị Hoan 42 tuổi, nhà ở đường Bevel, số 21, chết hôm 27 vừa rồi. Tòa-án cho xét thì ra chết vì tức giận việc gì mà uống thuốc độc tự-tử.

Bắt tờ bất lương. — Mme Đặng-thị Hoi 52 tuổi bán hàng hôm nhà ở phố Ga-ngư số 2 trình một đứa đầy tớ gái không rõ căn cước ăn trộm 20 đồng trốn đi mất.

Tin vắt. — Ng-duy-Tục 29 tuổi thợ may ăn cắp 5 đồng bạc và các đồ vật của Ng-trọng-Tài ở 56 phố hàng Gà-lấy đã phải bắt giam.

— Nam-Kiều buôn bán nhà phố Bắc-ninh số 38 nợ thì đã bị bắt giam cho trường ốm.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân: DƯƠNG-BÁ-TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hay.
2096

Bán một cái nhà kiểu tây có cửa hàng, số 102, phố hàng Trống.

Hỏi tại nhà số 4 Đường Quan-thánh (trước vườn hoa hàng Đậu trông sang) 3046

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tin tàu. — Mười giờ rưỡi ngày 28 Août tàu « Yunnam » ở Hương-cảng lại, có hai trăm hành-khách người Trung-hoa.

Tàu Docteur Pierre Benoît của hãng Messageries-Maritimes và tàu Kersaint của hãng Chargeurs-Réunis ở Saigon ra cả thảy được 60.000 kilos tấm và 160.000 kilos cám.

Được tin đích rằng số 160 tấn cám ấy của mấy nhà Hoa-thương buôn ra đây để trao và đổi hết rồi, còn 60 tấn tấm kia của số Nữu-ước.

Ngạn ô-tô. — Hồi chín giờ rưỡi sáng ngày thứ ba ở sau nhà máy-gạo ngoài Sáu-kho tức là phố Verdun, gần bờ đê mới, chiếc xe ô tô chở hàng của nhà nấu xà phòng Extrême Orient do tên sốp-phơ Ng-văn-Sêu cầm lái, để phải hai người phu là Phạm-văn-Công và Vũ-văn-Vân đang làm việc ở cái sở gần đấy đều bị trọng thương cả. Cứ như lời những người ở quanh đấy nói thì lỗi hồi người sốp-phơ. Hai người bị thương đã đưa ngay vào nhà thương phục thuốc cả rồi.

Đánh rơi. — M. Nguyễn-văn-Toán 24 tuổi, buôn bán, nhà ở đường chasseloup, có đơn trình đánh rơi 15p. và hai cái thẻ sưu năm 1922 và 1923 đề tên là Nguyễn-văn-Sở. 33 tuổi, quán làng Tiền-hang, huyện Nghi-dương, tỉnh Kiến-an.

Trốn sau thoát. — Tên Nguyễn-Thiêm. 20 tuổi, làm bồi, nhà ở Tân-dương tỉnh Kiến-an bị tù 5 năm về tội ăn cắp 700p. toàn bằng giấy bạc cả của một ông Tây làm việc tại Cho-lớn trong Nam-kỳ thì nay đã tóm được.

PHÚ-THỌ (Thanh-ba)

Đề vở. — Bản báo tiếp được bài sau này nhờ đăng hộ:

Bác *Trung-Bắc* ngày 22 Août đã đăng việc đề Thanh-lâu, Hạ-mạo vỡ, nhưng còn mấy điều chưa rõi, vậy tôi vẫn là người ở chỗ đó vỡ đã từng biết; chân-tình, xin có mấy lời đăng phụ để rõ sự thực.

Nguyên đoạn đê ấy từ xã Phao-vọng xuống đến xã Thanh-lâu bao bọc cánh đồng ba tổng Phao-vọng, Lương-lỗ, Hạ mạo hơn 3:00 mẫu ruộng, cứ năm nào mưa nhiều, thì bị úng-thủy cũng như là bị lụt, không thể cày cấy được; nên năm nay dân ở tổng ấy xin phép quan-trên không giữ đê cho đê vỡ, lấy ra bồi vào đồng ruộng vì thế nước sông lên tràn mặt đê, mà không phải trả tiền vật liệu để chống giữ với nước, chỉ phải phòng bị cách chạy nước cho khỏi thiệt hại đến nhân-vật tài-sản mà thôi.

Quan huyện Thanh-ba đã sức cho nhân dân trong ba tổng, biết những cách phòng bị giữ gìn trong khi đê vỡ để khỏi sự quan ngại.

Ngày hôm 20 Août quan huyện thấy nước lên to có đem nhà-lại và lính-sơ Hanh-lệ xuống đóng ở Hanh-Cù-xuyên.

Rồi 3 giờ 30 sáng ngày 21 Août đoạn đê xã Ng-x-gạo Mọc-phố vỡ; đến 10 giờ 30 đoạn đê xã Đỗ-xuyên vỡ.

Nhờ có quan huyện và nhà lại không quản mưa gió bão lấy làm lợi, quản xuyến tận tâm, đốc thúc lính-trạng và người nhà phân đạo đi các làng cứu nhân-dân và đem nhà ngài cũng phân-đạo đi tuần đến sáng mới về, quan huyện lại đóng cạo phát chẩn cho những người nghèo khó.

Nay nước đã xuống, nhiều chỗ đã cấy lại được xem ra dân tình vui vẻ lắm, vì được mùa lắm sa bồi vào ruộng. Đáng khen quan huyện chăng nhà lại là người cần-mẫn đã làm bổi ngài-ta-vụ.

L. V. N. lại cáo

BÌNH-LIÊU

Một cái dị đoan về ngày Ngâu. — Ông Ngân bà Ngâu đã là một câu chuyện hoang đường không thể tin được. Thế mà ở đất này lại có những cái dị đoan thuộc về câu chuyện đó đáng nên trò cười. Như hôm mùng bảy tháng này, tất lượt dân ông, đàn bà, ông già bà cả, lần lộn nào người Tàu người Tây lại cả người mình nữa kéo nhau xuống ấm bi-tỏ ở dưới suối. Xong rồi lại thấy có nhiều người thì nhau đi gánh nước về chứa vào chum vại để dành. Cứ như lời họ nói thì cho là tắm nước ngày ngâu, uống nước ngày ngâu có thể tiêu tan được bách bệnh, khỏe mạnh suốt năm. Xem ra họ tin cho là một việc rất cần không thể bỏ được. Đáng nực cười thay, tưởng cũng là một điều dị-đoan, ta cần phải nên thuyết phá, nếu cứ để chấp mê mãi thế, thì hạo giờ cho khôn.

Bình-sơn H. lại cáo

VIỆC KINH-ĐÔ

Xe đạp xe tay chào nhau.

Khi chín giờ ngày 11 Août, nơi đầu cầu Trường tiền trước nhà hàng Morin có chàng thiếu-niên kia đi cái xe đạp chạy đua ở trong An-cựu ra khi đến đó dốc dần cũng cao bao nhiêu. Thế mà chàng hết sức cái đầu xuống, chẳng trông ngó ai, đạp chạy như bay, nên đã chào nhầm cái xe tay, không kịp phải sẽ mũ cất nón, mà cả ba người đều phải cất bổng lên trên xe mà văng xuống đất, và đều bị thương khá cả; còn xe thì bị tư bông nhiều. Ấy cũng bởi anh chồng đi xe đạp chạy theo mà cũng may nơi ấy là nơi ngã-tư, có thể còn hiểm nghèo hơn nữa là trong khi xe người ít đi lại; bằng như khi khác mà có ý như thế thì cũng tan xương mới là.

Cũng là kẻ cướp. — Vừa rồi ở bến-đò trại lính-tập (Thọ-lộc) vào khoảng hai giờ sáng là khi đường đã vắng người, quán hàng hai bên đã dọn dẹp, bỗng nghe có tiếng là kẻ cướp, từ dưới bến đò chạy lên, liền đó thấy một người đàn ông ngoài 30 tuổi chạy trước, sau có mụ đàn bà chạy theo; vừa la, lần tới ngã tư, thì chúng nghe là liền bắt được người đàn ông ấy. Ai cũng tưởng rằng người ấy cướp đặt gì của ai mà bắt được, cho nên kẻ bớp người thì đã khá đã rồi mới hỏi rõ nguyên do thì mới biết rằng anh chàng ấy cướp tiền thuê đò đi chơi mất của người con đò kia. Nghe đâu anh chàng ấy thuê đò đi chơi mất với cô nào đó mà trả thiếu tiền đò, rồi dùng chước đề kiếm phương lẩn thoát. Khi đã bị bớp thì đò-bỏ rồi trạch lung ra chỉ còn có hai bảo, thì con đò phải bằng lòng mà chịu lỗ, chứng không chịu được phiền-khiển chút nào.

Chết trôi. — Vừa rồi ở trước bến nhà hội Quảng-trị có cái xác một đứa trẻ con chừng 15 tuổi trôi ở đó. Một bởi lên người ta nhao nhác đến khắp cả gần thì có người cha mẹ thằng bé con ấy đến nhận, rồi mới biết rõ là mẹ nó bán gà ở chợ Đông ba, còn nó ở nơi nhà quê tới thăm rồi lại về nhà, không ngờ nó đi tắm ở bến nào bị sẩy chơn mà không ai biết. Mẹ nó cũng ngờ rằng nó về nhà nên không tìm, khi quan đã khám xong thì cho đem mai táng.

Thời tiết. — Tối có cầu: « Tháng bảy nước nhảy lên bờ » trong mấy hôm thường-tuần tháng bảy khí trời nồng nực lắm suốt ngày gió nam thổi mây trắng kéo khắp bốn phương trời, tuy là trời im mà nồng nực lắm, chẳng biết khi nào mới có cơn mưa.

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 30 Août 1923

HUY-MINH-SEN-BEAU-THEATRE

Tiền thuê nhà [illegible]

TÀI TỬ ĐA TÌNH

Tiền thứ ba:

CÁT TỤ KHÍ BÁO

MUỐN BÁN

1 cái tàu nhỏ (xà-lúp):
Chiều dài: 15 thước tây;
Chiều ngang: 3 thước tây;
Lực chở: 13 tấn;
Mã lực: 30.

1 chiếc ca-nốt chạy hơi:
Chiều dài: 8 thước tây.

1 cái thuyền 2 cột (goélette) chạy bằng mô-tơ:
Chiều dài: 12 thước tây;
Chiều ngang: 3 thước tây 20;
Mã lực: 35.

Ai muốn mua xin lại hỏi:
DẢI-TÂN LA BÍCH CÔNG-TY
ở HAIPHONG 3054

ĐÃ BÁN QUYỂN THỨ 13

古今小說

Cổ Kim Tiểu Thuyết

tại nhà-in KIM-ĐỨC-GIANG và ở các hiệu sách tại Hanoi, Haiphong, Nam-định, Bắc-ninh, Thái-bình, Hưng-yên, v. v...

Mỗi số: 0$06. 3039

祥和裕
YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 256

Bản-hiệu có bán buôn các thứ nón nhiều, hàng tân nhiều kiểu, hàng thợ tốt, giá thật rẻ

Có bán cả hàng tơ. Bản-hiệu như thơ, soupha, lĩnh, lụa, hàng, quế, sến vân, cả hàng Saigon như lĩnh, thơ, sến vân.

Nay mới có dệ mới, lông thâm, mọc đen cả sắt mán rộng khổ. Những hàng này bán buôn lông thâm, chỉ không bán lẻ vì không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Qui-khách ở gần nên đến bản hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽn gửi contre remboursement.

Cha-bạch
2010 YU-WO-TSEONG

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA
NGUYỄN-NGỌC-QUẾ
soạn
Giá 0$30 một quyển
Tiềnước gửi recommandé 0$11
Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Paiements en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả báo-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho báo-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tỉnh đổi chỗ ở, còn thì báo-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

HỠI CÁC NHÀ MẮC BỆNH XUYỄN, BỆNH HEN!

Ai mắc các bệnh ấy mà khổ thế, mà đau đớn, nên dùng thuốc Abyssinie Exhard hãng hột (REMEDE D'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE) thì bệnh sẽ đỡ ngay. Bỏ bột trong một cái đĩa, hoặc trên một mảnh kim-khí mà đốt, rồi thở cái khói thuốc, thì lập-tức đỡ ngay: Cứ thử ngờ xem, sẽ thấy kiến-hiệu lạ thường. Hút thuốc quấn Abyssinie Exhard (CIGARETTES D'ABYSSINIE EXIBARD) cũng hiệu-nghiệm lắm.

Trên cái bằng quấn chung quanh hộp thuốc có in dấn-hiệu sau này mới là thực hiệu:



Gởi bán tại | BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

Kính gọng kền tròn, bù-dục

Giá bán 1$50 cả cước



BÁN TẠI HIỆU:

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bè, Hanoi.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Bà mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, sôm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho dân-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

痔醫林桂號

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi tí) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lun-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng bề sa khó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi dụng tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không nói, chỉ trong mấy hôm thời những nết mụn tự-kỳ rụng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến:

M. TCHUONG-QUAY-LAM

25, Phố hàng Buồm. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Các tỉnh xa đến xin hỏi tiếp.

Thư từ xin trả lời ngay. 2090

CẢM MỚI VÀ CŨ, HO

HO RAN NGỰC

trừ tuyệt nhờ bởi:

Solution Pautauberge

uống bổ PHỔI và ngừa bịnh HO LAO

Giá mỗi chai bốn quan

L. PAUTAUBERGE.

RƯỢU BẠT-HẢ GET

PIPPERMINT GET

rượu nầy uống để mát mẻ và mất khan tiếng.

Hỏi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rồi và chưa quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rao cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khắc yếu ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO dựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ: *Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.*

Bán cắt: *Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Giò (Bd Gia-long), Hanoi.*

Bán lẻ và bán buôn: *Ở cửa hàng 43, đường Paul Bert, Haiphong.*

興同梁

Bình trình để các quí-khách biết cho rằng: Bản-hiệu chúng tôi vốn chuyên chữa về nghề kim-hoàn này, đã ngoài hai mươi năm nay, nghề làm mỗi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại thêm sắt-sửa các kiểu vòng, chuỗi, hoa-tai, nhẫn-cẩn, dây đeo cổ, quai-tim, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo hợp thời-thế, nên quí khách tiện dùng, nhân dịp sắp ngày tết Cả đến nơi, bản-hiệu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo ở Hongkong sang và mới sắt sang các thứ mặt kim-cương, chân chân, ngọc-bạch, ngọc lục, kim sa, hồ-phách, san-hô, mã-não, và một ngọ sắc vân nữa, đủ cả các thứ, và mới có sang nhiều kiểu vàng, kiểu nhẫn mới chế ra, trông rất là ngoạn mục.

Xin mời các quí-khách quá bộ lại xem, có mua hay không, bản-hiệu tác nào cũng có người đã thảo tiếp các quí-khách, rất là trọng-thể.

LƯỢNG-TRUNG HING
Directeur
61, Rue de la Soie Cf. Henkin HANOI

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây

Trụ-sở số 119, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Có những ngăm nước đá sẵn

Đóng chai lớn

Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU:

Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères

Ở tỉnh Yunnan là ông Hock-Guinz-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

NƯỚC HOA THƠM

Cô Ba



PACHOD Frères & Cie LYON

LAXO SODYL

Một thứ hạt gập chất muối của loài quả thi xát bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

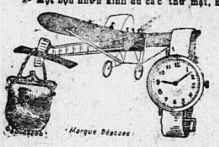
華 PAO-VA 實

28, Phố Hàng Bè, Hanoi

京東 業 實 華 號八廿 牌門 街 潘 行 內 河

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° một bọn đồ ngà rất tốt: như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu ống thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhơn kính đủ các thứ mặt, mặt đen mặt trắng, mặt vàng, mặt mồi lá cây, vân vân. Lại có cả nhơn kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quá xuân đến hạ mà đeo những nhơn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.



3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ tọa cương, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ châm-cầm, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ đựng nước rửa mặt, lọ sứ, bình sứ, bể sứ để thủy-tiên hay là bày cảnh cũng được và từ bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kể cảm số tiền này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ sứ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bè, số nhà 28, Hanoi.

2032

86 18

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tiếng nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tình-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo ha có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

Trương-chi nhân nói:

— Tiên-sinh không thiết làm quan, nhưng cũng phải biết đường tránh họa. Tiên-sinh đi chuyến này, về luận rằng quan-gắc chân-trắc, chưa tất đã giống hòa nỗi, mà hòa-nghị có thành nữa thì tiên-sinh chắc rằng có nghênh-tiếp được thượng-hoàng về hay không? sau này một là công, hai là tội chẳng qua cũng bởi lời liêu của các quan triều-thần. Huống-chi tiên-sinh đi rồi lệnh-ái một thân vô-vỗ ở đây, kẻ nom người đóm, khó lòng mà khỏi sinh ra sự biến cố.

Bạch thái-thường nghe nói, bỗng nghĩ ra sắc mặt mà đáp rằng:

— Cổ-nhân có câu: « Nước giặc chưa dứt, tôi chỉ đến nhà ». Ngày này tôi phụng mệnh đi sang đất giặc thì thân này thật đã bỏ ngoài cái chết, dẫu công hay tội, cũng chẳng kể chi, huống-chi là một đứa con gái yếu đuối kia! Dẫu tôi có thể chém được, chứ quyết không bao giờ chịu để cho người hiếp chế được tôi.

Trương-chi nhân nói:

— Tài vì có lòng tốt mà đến, không ngờ tiên-sinh lại cố chấp như thế, nên vậy thì tôi xin lỗi.

Nói xong, đứng dậy cáo từ lui ra. *Bạch thái-thường* tiễn *Trương-chi-nhân* ra khỏi rồi, càng ngẫm lại càng căm-tức bội phần.

Bạch thái-thường nói:

— Lão-tặc kia, quả nhiên nó dùng cái thủ-đoạn giảo-hiểm. Nó lại sai người đến ngu-lộng ta, định hiếp-chế ta phải vâng lời, nghĩ thật khả ố! Nay ta cải ý với nó thì chúng tất nghi ta sợ việc đi sứ mà mượn điều lỗ để thoái-thác, âu là đợi khi ta đi sứ về, bấy giờ sẽ hay! nhưng còn việc ấy thác con *Hồng-ngọc* này ta không nên để chậm.

Nói xong, liền viết thư cho *Ngô* hàn-lâm, hẹn ở nhà để sang chơi. *Bạch thái-thường* bèn nàng *Hồng-ngọc* rằng:

— Đứa lão-tặc gian hiểm lạ thường, con nên phải mau mau mà tránh ngày đi, không nên đợi đến khi ta đã đi khỏi. Bây giờ con hãy thu-thập các đồ y-phục, để ta đem sang ở nhà cậu-phụ con.

Nàng *Hồng-ngọc* không dám cưỡng lời, liền đi thu-thập các đồ y-phục. Đến tối hôm ấy *Bạch thái-thường* bảo người nhà sắp hai chiếc kiệu nhỏ, một cái mình ngồi, còn một cái để nàng *Hồng-ngọc* ngồi, mật đi sang nhà *Ngô* hàn-lâm.

Ngô hàn-lâm đã sai người đứng đón, đưa thẳng vào nhà trong. *Bạch thái thường* ân-cần ủy-thác nàng *Hồng-ngọc* cho *Ngô* hàn-lâm, rồi lại bảo nàng sợ lạy *Ngô* hàn-lâm 4 lạy, xin nhận làm nghĩa-nữ.

Ngô hàn-lâm nói:

— Ngô-huynh cứ yên lòng, tiểu-đệ quyết không phụ lời.

Nàng *Hồng ngọc* trong lòng xiết bao cay-đắng, cố gạt thầm giọt lệ, cái đầu nín lặng, không nói câu gì. *Ngô* hàn-lâm lại cố giữ *Bạch thái thường* ở đấy uống rượu, nhưng *Bạch thái thường* chối-từ.

Bạch thái-thường nói:

— Tiền-độ không nên ngồi lâu, sợ có người biết chăng.

Nói xong liền ngảnh lại bảo nàng *Hồng-ngọc* rằng:

— Hai cha con biệt nhau từ đây, chưa biết ngày nào lại được gặp-gỡ.

Bạch thái thường vừa toan quay ra thì nàng *Hồng-ngọc* rắm lấy áo giữ lại, rồi sụp lạy 4 lạy. Hạt châu lã-chã không cầm, bỗng nức nở mà khóc ỏa lên.

Bạch thái-thường cũng dơm-dớm nước mắt. *Ngô* hàn-lâm vội-vàng tìm lời khuyên-giải, bai-cha con *Bạch thái-thường* bất-đắc-dĩ mới phải gạt nước mắt mà từ-giã nhau. Cho hay:

Sự đời muốn nỗi xót-xa,
Một là tử biệt, hai là sinh-ly

Bạch thái-thường đưa nàng *Hồng-ngọc* sang nhà *Ngô* hàn-lâm rồi, khi trở về nhà, trong lòng dẫu còn xót-xa, nhưng bề mình hình như không còn bận-bịu chi nữa, lại một mình đem rượu ra ngồi uống, uống xong đi ngủ.

Sáng hôm sau *Bạch thái-thường* dậy sớm, vào bộ lĩnh sắc-thư, rồi về thu xếp đồ-đạc và niêm-phong cẩn-thận. Lại dặn bảo người nhà phải canh giữ, nói có tiểu-thư ở trong, còn mình thì cùng hai tên cận-bộc đem đồ hành-lý ra nhà công-quán, để đợi quan chính-sứ là *Lý-thực* cử-đi.

Nguyên *Bạch thái-thường* là chân cửu-khanh, đáng sung chính-sứ, *Lý-thực* là chân cấp-sự, đáng sung phó-sứ. Chỉ vì hôm trước *Bạch thái-thường* nói chuyện với *Trương-chi-nhân* có nhiều câu đường-đột, cho nên *Trương-chi-nhân* đem *Lý-thực* gia hàm Lễ bộ thị lang sung làm chính-sứ, mà *Bạch thái-thường* chỉ gia hàm Công-bộ thị-lang, sung làm phó-sứ. Điều lý *Bạch thái-thường* cũng không lấy làm nghĩ. Bấy giờ theo lệ thường các nha-môn đều có đi tiễn-tổng. *Bạch-công* và *Lý-thực* tử-biệt ra đi.

Lại nói chuyện *Dương* ngự-sử lúc đầu cũng tưởng *Bạch-công* sợ hãi, tất phải cầu cứu đến hắn, bấy giờ hôn-sự tất thành. Chẳng ngờ *Bạch-công* không-hề phụng mệnh đi sứ, chứ hôn-sự thì quyết không chịu vâng lời.

Dương ngự-sử không biết làm thế nào, lại nghĩ thầm rằng: hôn-sự đã không thành, sau này *Bạch-công* đi sứ về, ta còn mặt-mũi nào mà trông thấy hắn. Việc này ta quyết không thôi! chi bằng ta nhân lúc hắn đi vắng nhà, rồi dùng cách mà làm cho thành hôn-sự. Khi hòa-sự đã thành rồi thì tức là thân-gia, dẫu hắn có tức-giận, cũng chẳng hề chi.

Dương ngự-sử nghĩ quanh nghĩ quẩn, bỗng phân nân rằng:

— Đã đành như vậy, nhưng hãy giờ biết dùng kế gì?

Dương ngự-sử ngẫm-nghĩ hồi lâu lại nói:

— Ừ! có kế rồi! Hôm trước *Tô* ngự-sử và *Trương-chi-nhân* đem *Lý-thực* gia hàm Lễ bộ thị lang sung làm chính-sứ, mà *Bạch thái-thường* chỉ gia hàm Công-bộ thị-lang, sung làm phó-sứ. Điều lý *Bạch thái-thường* cũng không lấy làm nghĩ. Bấy giờ theo lệ thường các nha-môn đều có đi tiễn-tổng. *Bạch-công* và *Lý-thực* tử-biệt ra đi.

Lại nói chuyện *Dương* ngự-sử lúc đầu cũng tưởng *Bạch-công* sợ hãi, tất phải cầu cứu đến hắn, bấy giờ hôn-sự tất thành. Chẳng ngờ *Bạch-công* không-hề phụng mệnh đi sứ, chứ hôn-sự thì quyết không chịu vâng lời.

Dương ngự-sử không biết làm thế nào, lại nghĩ thầm rằng: hôn-sự đã không thành, sau này *Bạch-công* đi sứ về, ta còn mặt-mũi nào mà trông thấy hắn. Việc này ta quyết không thôi! chi bằng ta nhân lúc hắn đi vắng nhà, rồi dùng cách mà làm cho thành hôn-sự. Khi hòa-sự đã thành rồi thì tức là thân-gia, dẫu hắn có tức-giận, cũng chẳng hề chi.

Dương ngự-sử nghĩ quanh nghĩ quẩn, bỗng phân nân rằng:

— Đã đành như vậy, nhưng hãy giờ biết dùng kế gì?

Dương ngự-sử ngẫm-nghĩ hồi lâu lại nói:

— Chẳng hay có sao triều-đình lại bổng bổ tiên-sinh ra làm quan ngoại, mà tiên-sinh nghe lệnh lại vội-vàng đi ngay là ý thế nào?

(Còn nữa)

Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn

Gérant: Thuerlon

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)